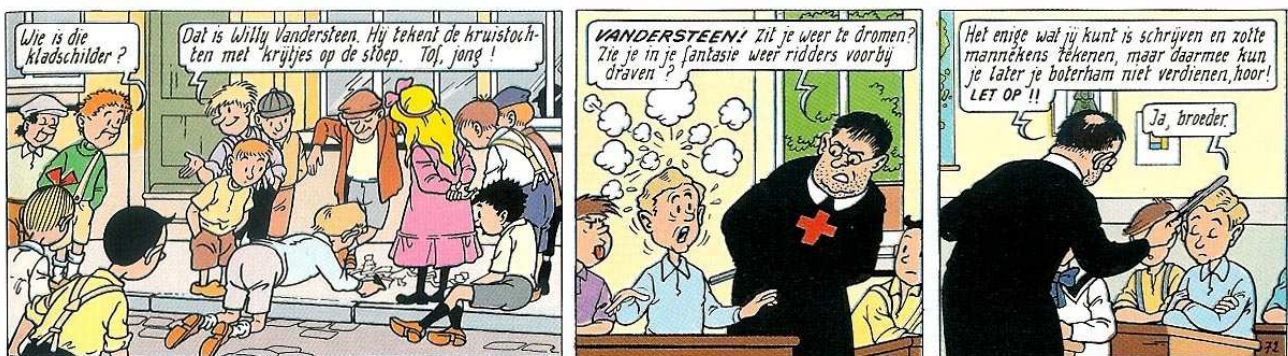

BIOGRAFIE WILLY VANDERSTEEN (15/02/1913 - 28/08/1990)

JEUGD

Willy (Willibrord Jan Frans Maria) Vandersteen groeide op in de Antwerpse wijk 'De Seefhoek' als zoon van een beeldhouwer/ornamentmaker. Zijn tekenaanleg en fantasie waren tijdens zijn kindertijd al opvallend. Hij tekende verhalen op de stoep en bedacht toneelstukjes die zijn leeftijdsgenoten vervolgens naspeelden. De jongen verslond boeken en droomde op school regelmatig weg tijdens de lessen. Zijn leraren berispten hem regelmatig met de woorden: "Het enige wat jij goed kunt is tekenen en schrijven, maar daar kun je later toch nooit je brood mee verdienen." Toen Willy vijftien was, ging hij bij de scouts. Daar leerde hij de natuur kennen en vriendschap waarderen, zaken die gedurende zijn verdere carrière en in zijn latere stripverhalen een belangrijke rol zouden spelen.

fragmenten uit 'De Zeven Schaken', album 245

Terwijl hij avondlessen tekenen volgde aan de Antwerpse Academie voor Schone Kunsten hielp Vandersteen ook regelmatig zijn vader in diens werkatelier. Hij was zeker getalenteerd genoeg om in zijn vaders voetsporen te treden, maar toen in de jaren '30 de meer moderne architectuur haar intrede deed, was de ornamentkunst plots uit de mode. Vandersteen besloot daarop dat decorateur meer iets voor hem was. Als etalageontwerper bij het Antwerpse warenhuis Innovation kreeg hij op een dag de opdracht een model uit een Amerikaans modetijdschrift op een paneel over te tekenen. Vandersteen las het magazine eerst even door en stuitte per toeval op een artikel over strips. Het stuk boeide hem zo enorm dat hij besloot striptekenaar te worden.

VROEGE CARRIÈRE

Onder het pseudoniem 'Wil' tekende Vandersteen 'De lollige avonturen van Pudifar' voor Wonderland, de kinderbijlage op woensdag van het blad 'De Dag'. Tijdens de oorlogsjaren (1940-45) waren alle Amerikaanse strips door de Duitse bezetter verboden en daarom was de hoofdredacteur blij met werk dat door een Vlaming getekend was. Omdat de Duitsers mensen ronselden voor hun fabrieken moest Vandersteen een vast beroep zoeken. Via zijn schoonbroer vond hij een baan in de Landbouw- en Voedingscorporatie, maar omdat dit zo'n saaie job was, begon hij uit verveling in de marges van de bladen te tekenen. Vandersteen wekte de sympathie op van zijn collega's en afdelingschef en mocht het vakblad van de slaggers illustreren. Ook de wachtkamer en de personeels- en vergaderzalen mocht hij onder handen nemen. Zo kwam hij in contact met Jean Dratz, hoofdredacteur van het blad Bravo, die op zoek was naar Vlaams en Nederlands tekentalent nu er geen Amerikaanse strips meer mochten gepubliceerd worden. Vandersteen mocht wekelijks een pagina tekenen rond 'Simbat de zeerover', 'Thor de holbewoner' en 'Lancelot'. Het waren stuk voor stuk wat onbeholpen, maar charmante strips die de lezers op de

lachspeeren werkten. Het werk was zwaar: Vandersteen pendelde elke weekdag tussen Antwerpen en Brussel en was meestal om 21 uur thuis waarna hij dan pas aan het tekenwerk kon beginnen.

Op een dag liep hij, op de vlucht tijdens een bombardement op de stad, een oude scoutsvriend tegen het lijf. Deze was inmiddels uitgever geworden en vroeg Vandersteen of hij voor hem een volledig stripalbum kon tekenen. In één week tekende Vandersteen zo een volledig album rond 'Piwo, het houten paard'. Het boek zou pas later verschijnen uit papiergebrek, maar Vandersteen werd wel betaald en kreeg de opdracht er nog twee titels aan toe te voegen, wat hij ook prompt deed. Een andere scoutskameraad van Vandersteen was drukker geworden en zocht hem op met de vraag of hij niet enkele jeugdverhalen kon tekenen voor hem. Er volgden 4 kleurrijke boekjes: 'Zoo ik een Indiaantje was', 'Zoo ik een Eskimootje was', 'Zoo ik een Zeerovertje was' en 'Zoo ik een Riddertje was'.

SUSKE EN WISKE

Met de ervaringen die hij nu had opgedaan, trok Vandersteen in 1944 naar de Standaard Uitgeverij met een nieuw stripverhaal rond twee nieuwe figuren: Suske en Wiske. Naar Amerikaans voorbeeld wou hij zijn strips eerst in de krant laten verschijnen opdat ze zo een vast publiek zouden vinden. Het duurde een jaar vooraleer de uitgever de tijd rijp achtte om het verhaal uit te geven. Op 30 maart 1945 was de strip voor het eerst in een krant te lezen, al had men de reeks wel omgedoopt in 'Rikki en Wiske'. Rikki en Wiske werden meteen een succes. De herkenbare situaties, het Antwerpse taalgebruik, het volkse karakter, de humor, de spanning en knipoogjes naar de naoorlogse actualiteit vielen erg in de smaak bij de lezers. Ook Vandersteen zelf wist dat hij toen op het goede moment kwam:

"Het succes was (...) aan drie factoren toe te schrijven. In de eerste plaats het tijdstip. Na vijf jaar oorlogsmisère hadden we hier behoefte aan iets luchtigs, iets ontspannends. Geen zwaartillende literatuur, we hadden in de oorlog allemaal zelf romans genoeg meegemaakt. We hadden hier behoefte aan een glimlach bij het ontbijt. In de tweede plaats kregen Suske en Wiske een eigen volksaard mee. Als er gehekeld wordt, dan is dat een soort hekelen zoals de volksmens dat doet: goedmoedig kafferen op lokale wantoestanden. En ook de humor is bekend, de zelf van grauwe tijden. Ten slotte kwam er in die periode meer geld in omloop en er was meer vrije tijd. Er ontstond ruimte voor een tekenverhaal. Dat was mijn geluk."

(Willy Vandersteen in: 'Ik vier het elke dag, 65' door Erik Durnez, Standaard Uitgeverij, 1978)

Vandersteen was echter niet gelukkig met het eerste avontuur: 'De avonturen van Rikki en Wiske in Chocowakije'. De naam 'Rikki' was hem niet volks genoeg en bovendien was de manier waarop hij getekend was teveel op Kuifje geïnspireerd. Rikki was daarbovenop Wiske's oudere tienerbroer, terwijl Vandersteen Wiske liever een jongen die even oud als zij was als tegenspeler gaf. Zo verscheen Suske ten tonele in het tweede verhaal 'Op het eiland Amoras'. Tante Sidonia (toen nog Tante Sidonie) had al in het vorige album haar opwachting gemaakt en nu maakten ook Professor Barabas en het spook Sus Antigoon hun debuut. Lambik verscheen in 1948 op het toneel in 'De

Sprietatoom', Jerom in 'De Dolle Musketiers' (1953) en booswicht Krimson in 'Het Rijmende Paard' (1963). De teletijdmachine werd voor het eerst gebruikt in 'De Tuf-tuf-Club' (1952).

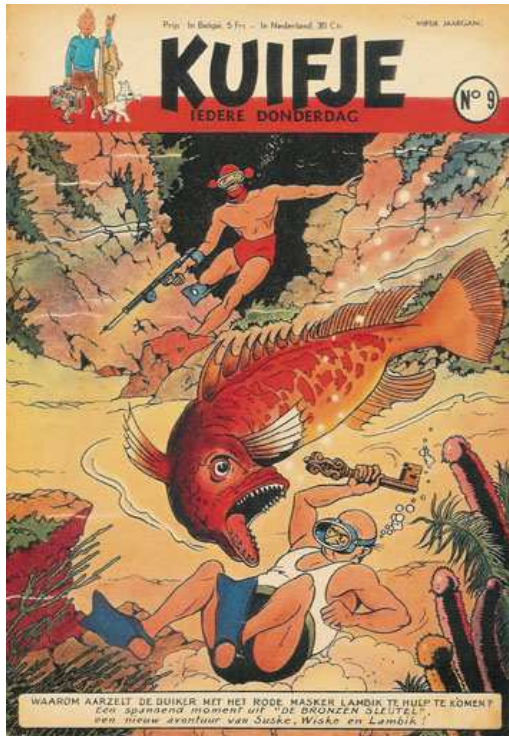
Tot 1967 verschenen de albums van Suske en Wiske in twee kleuren. Daarna in een volledig kleurenpalet. De eerste 66 titels zijn niet meer verkrijgbaar en daarom kan men op de achterkant van de albums enkel alles vanaf nr. 67 nog verkrijgen. De 66 zwart-wit albums zijn echter wel later in kleur opnieuw in de telling opgenomen.

Vanaf begin jaren '60 spraken de figuren ook geen Vlaams meer, maar ABN (Algemeen Beschaafd Nederlands) zodat de reeks ook in

Nederland een succes kon worden. In Suske en Wiske werden zelfs de namen van enkele hoofdpersonages veranderd: Tante Sidonie werd Sidonia en Wiske's pop Schalulleke (in sommige albums Schabolleke) werd Schanulleke. De reeks werd ook vertaald in wel meer dan 20 talen, zelfs in het Chinees!

DE BLAUWE REEKS

Het succes van de reeks was zo groot dat Vandersteen in 1948 door het weekblad Kuifje benaderd werd met de vraag of hij ook voor hen wilde komen tekenen. Hij zou van 1948 tot 1959 voor het weekblad verscheidene verhalen rond Suske en Wiske tekenen die later bijna allemaal in een blauwe kaft uitgegeven werden en daarom bekendstaan als de Blauwe reeks. Omdat Hergé (de tekenaar van 'Kuifje' en artistiek directeur van het weekblad) wou dat Vandersteen een meer professionele stijl hanteerde die bij de rest van het blad paste, zien de figuren er heel anders uit dan in de krantenstrips. Alles was technisch knapper getekend: Wiske kreeg een ander kapsel en werd net als Suske meer een tiener dan een kind, Lambik werd iets minder dom en allemaal hadden ze een veel gespierder uiterlijk. Sidonia, Barabas en Jerom kwamen in deze reeks niet voor. De scenario's werden realistischer en de absurde en fantastische elementen verdwenen bijna volledig.

De verhalen uit deze reeks worden gezien als de beste die Vandersteen ooit tekende: 'Het Spaanse Spook', 'De Bronzen Sleutel', 'De Tartaarse Helm', 'De Schat van Beersel', 'Goud voor Rome', 'De Gezanten van Mars', 'De Groene Splinter' en 'Het Gouden Paard'. Hergé noemde Vandersteen 'De Bruegel van het Beeldverhaal'.

STUDIO VANDERSTEEN

Vandersteens strips verschenen nu o.a. in 'De Standaard', 'Ons Volkske', 't Kapoentje' en 'De Bond'. Veel van de verhalen waren eenmalige vertellingen die in een meer realistische stijl getekend waren, zoals **Tijl Uilenspiegel**, maar ook gagstrips (een gag is een korte strip met een grap) zoals **De familie Snoek**, **De grappen van Lambik**, **De vrolijke bengels**, **Het Plezante Circus** en 't Prinske bleven uit zijn potlood rollen. Omdat veel van deze reeksen nooit in albums verschenen zijn, zijn ze ook nu nog gekoesterde verzamelobjecten voor stripliefhebbers.

Vandersteen tekende al deze stripreeksen alleen en begon daarom in te zien dat hij wat hulp kon gebruiken. Zijn vrouw, Paula Van den Branden, inkte aanvankelijk al de tekeningen, maar spoedig nam hij talloze medewerkers in dienst die het inkleuren, de lettering en het decortekenen van hem overnamen. Zo ontstond in 1959 de Studio Vandersteen. Sommige reeksen liet hij overnemen door zijn medewerkers.

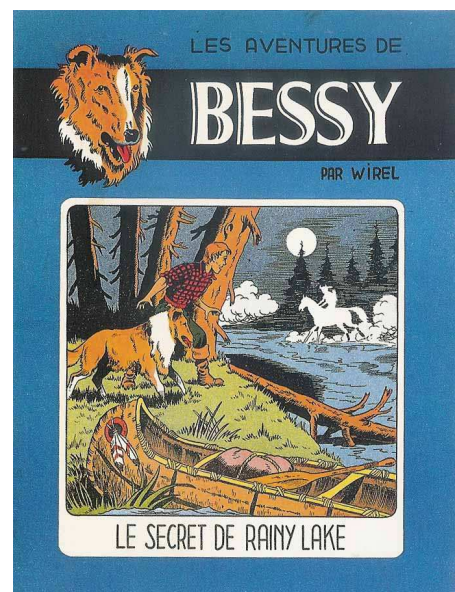
In 1974 gaf hij Suske en Wiske uit handen. Paul Geerts zou tot 2002 de reeks voortzetten en Marc Verhaegen van 2002 tot 2005. Vandaag wordt de reeks door Luc Morjeau (tekeningen) en Peter Van Gucht (scenario) geleid. De Studio Vandersteen werkt nog steeds op de eerste verdieping in de voormalige villa van Willy Vandersteen in Heide-Kalmthout. Op het gelijkvloers en in het vroegere Studiogebouw is het Provinciaal Suske en Wiske - Kindermuseum gevestigd.

ANDERE REEKSEN

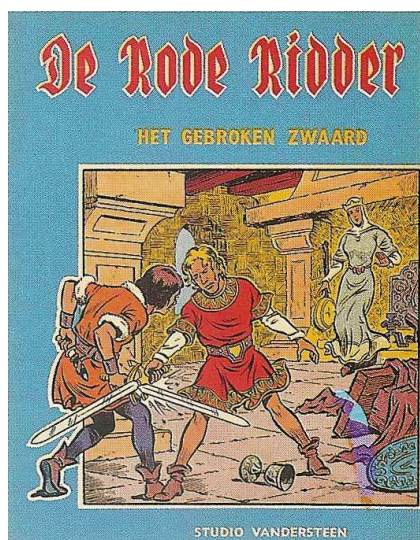
In 1954 begon Vandersteen de westernstrip **Bessy**. De collie was duidelijk gebaseerd op de populaire televisiehond Lassie en verscheen in het begin onder de schuilnaam 'Wirel' (een samenvoeging van Vandersteens voornaam en die van naaste medewerker Karel Verschuere.). De reeks werd later ook een enorm succes in Duitsland, waarvan uiteindelijk bijna 1000 verhalen verschenen.

Vandersteen liep ook al een paar jaar rond met het idee een ridderstrip te maken. Van jeugdschrijver Leopold Vermeiren kreeg hij de toestemming diens romanfiguur **De Rode Ridder** te gebruiken. Zo ontstond in 1959 één van zijn meest populaire reeksen, die hij in 1967 door Karel Biddeloo liet overnemen.

De komende decennia zou Vandersteen nog regelmatig nieuwe reeksen beginnen, vaak gebaseerd op romans die hij als kind graag gelezen had en waar hij dan zijn eigen

verhalen rond bedacht: **Karl May** (verhalen van de schrijver Karl May rond Old Shatterhand en Winnetou), **Biggles**, **Safari** en **Robert en Bertrand**. Maar ook puur eigen creaties zoals **Jerom**, en **Pats/Tits**. Veel van deze reeksen werden doorgegeven aan zijn medewerkers.

Vandersteen zou zich tijdens de laatste jaren van zijn leven onophoudelijk bezighouden met het bedenken van nieuwe reeksen en als adviseur optreden bij de series die hij aan zijn medewerkers had afgestaan. De laatste reeks die hij begon, was **De Geuzen**, een serie waar tien albums van verschenen en die hij nooit uit handen zou geven.

BIBLIOGRAFIE

Tot de series die Vandersteen bedacht, behoren onder andere:

Piwo, het houten paard	1943-1946
Suske en Wiske	1945-heden
De familie Snoek	1945-1972
Tijl Uilenspiegel	1951-1955
Bessy	1952-1995
De avonturen van Judi	1953-1963
't Prinske	1953-1959
De grappen van Lambik	1954-1963
De Rode Ridder	1959-heden
Jerom	1960-1991
Karl May (ook bekend als 'Old Shatterhand')	1962-1985
Biggles	1965-1970
Safari	1969-1974
Robert en Bertrand	1972-1993
Pats	1974-1977
Tits	1977-1986
De Geuzen	1985-1990
Schanulleke	1986-2001

een nieuwe reeks volgde vanaf 2004